

Forum Beneficiale, Sive Quæstiones & Responsa Canonica

Materiam De Beneficiis Universam Ex Beneficialistarum tam antiquorum, quàm recentiorum placitis complectentia. Opus methodo novâ, & clarâ in tres digestum Partes ... accuratè, ac copiosè instructæ

De Vacatione, Amissione, Et Extinctione Beneficiorvm ...

Leuren, Peter

Coloniæ Agrippinæ, 1704

192. Quando, & qualiter dictus valor exprimendus, & justificandus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74494](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74494)

munem aliam utilitatem. Azor. *loc. cit.* §. sanè) seu etiam debita ex natura rei; cum sit onus reale, hoc est, inunctum rei usque ab ejus origine, ut ideo, cum exigitur à proviso, non exigatur tanquam debitum aliquà personali obligatione ortà in ipsius collationis articulo (quamvis nil veter eo ipso articulo primitus sine ulla præexistente lege aut obligatione exigere seu reservare sibi, seu necessitatibus Curia sua partem aliquam fructuum, non præcisè necessariam ad sustentationem provisi, dum quotidie id facit in gratiam & commodum aliorum; imponendo beneficiis, quæ confert pensionem in subsidium indigentium clericorum aliorum, absque eo, quòd dicatur eam pensionem exigere vel imponere simoniacè pro ipsa collatione, seu tanquam pretium illius. Azor. *loc. cit.*) sed tanquam debitum reale fructibus ipsi primi anni impositum, ut Coraf. *de benef. p. 4. c. 4. n. 53.* Et cujus proinde exactio aperta sit, ex momento vacationis, ut Campegius *de annatis. n. 11.* Ad eòque jam pleno iterum beneficio provisu teneatur solvere annatam, tanquam onus reale fructuum sequens quemcunque possessorem. Lott. *à n. 34.*

4. Quartò: quod ex immediatè præcedente sequitur, nimirum quòd, cum annata sit onus reale fructuum, ad eam solvendam non teneri, qui fructus ex beneficio suo non percipit. Lott. *n. 39.* citans Monet. *de distribut. quotid. p. 4. q. 9. n. 43.* Unde etiam decretum apponi solitum in indultis alitque gratiis, quòd provisi teneantur intra 6. menses jura Camera, id est annatam, solvere, sub pœna resolutionis gratia; ita intelligendum, ut hi 6. menses inchoentur à die possessionis adeptæ, quo potuerunt fructus percipi. Lott. *num. 40.* citans Put. *decis. 327. l. 3.* Rotam in *Hispal. fructuum. 15. Maji. 1596.* Quin & propterea, dum sub narrativa intrusionis, eà verificatà, soleat indulgeri dilatio ad solvendum, donec depulso intruso possessionem fuerit assecutus. Lott. *n. 41.*

5. Quintò: sed neque dum fructus beneficii usque adeo tenuis sunt, ut non excedant valorem 24. ducatorum de Camera, nullam solvendam esse annatam ex constitutione Pii V. 39. Lott. *n. 42.* nullamque etiam in hac re habendam rationem distributionum quotidianarum. Lott. *n. 42.* citans Gonz. §. 7. *proem. n. 66.* Monetam ubi ante *n. 25.* etiam si omnes redditus consistèrent in distributionibus. Lott. *n. 44.* Monet. *loc. cit. n. 29.* Quin & ipsis supplicibus (Executoribus literarum plerumque ad provisorum libitum deputatis) super hoc fides habeatur. Lott. *cit. n. 44.* Quamvis, cum plurimi non vererentur super hoc valore mentiendo fraudem facere annata; in vecta sit demum regula cancellaria 55. præcipiens exprimi valorem, sub pœna nullitatis gratia ipso facto incurrendæ. Lott. *n. 45.* citans Gonz. *15. m. 133.* Chok. *ad dictam regulam. n. 20.* in vecta quoque sit regula alia, nempe 22. præcipiens, verum valorem exprimi in unionibus sub pœna nullitatis unionis. Lott. *n. 48.* de cujus valoris exprimendi necessitate, modo, probatione, videtarum regularum, vide fusè Lott. *à n. 51.*

6. Sextò: quòd iterum consequitur ex præcedentibus, si contingat plures vacationes ejusdem beneficii eodem anno fieri, notam duntaxat exigi annatam. Lott. *n. 107.* Unde si is, qui secundo loco providetur de tali beneficio, de hoc moneat officiales, hi còpèrtà solutione semel factà, per decessorem, ne prætextu exactiois hujus aliqua mora fiat expeditioni, notant à tergo literarum hæc ver-

ba: *pro annata nihil* Lott. *n. 108.* ex Mandof. *opusc. de annat. casu 371. n. 168.* Quin &, si quis se intruserit in beneficium, & is annatam solverit (intelligitur de annatis concessis inferioribus Ecclesiis in vim statuti vel indulti Apostolici pro fabrica &c. Et mox, vel etiam post plures annos litis per canonice provifum dejiciatur, hic non cogatur de novo solvere annatam illam. Lott. *n. 109.* citans Rotam in *Hispal. Quintorum 27. Novembr. 1627.* quòd ipsum fusè protequentem vide Lott. *ibid. n. seq.*

Quaestio 191. An, & qualiter per non expressum verum valorem vacent beneficia?

R. Espondeo: per dictam regulam Cancellaria, quæ est 61. Innocentii VIII. & 54. Pauli V. de exprimendo in impetrationibus valore vero beneficiorum, tam prius obtentorum, quam de novo obtinendorum ob malam expressionem valoris, seu ob non expressum verum valorem non inducitur vacatio illa beneficiorum præhabitorum, Sed nec ulla inducitur vacatio nova, sed simpliciter tantum resolvitur gratia de novo facta, sed impetratio illa secundi beneficii redditur nulla & irrita, & sic semper reservatur vacatio prior istius beneficii. Ità etiam, ut si in resignatione falsus valor sit expressus, nihil intelligatur vacare, sed jus illud, quòd prius erat apud resignantem, durare apud eundem. Lott. *l. 3. q. 20. n. 102.* citans Rot. *decis. 417. n. 1. & 2. p. 1. divers. Chok. ad dictam reg. nu. 17.* occasione tamen cujus,

Quaestio 192. Quando, & qualiter dictum valor exprimendus & justificandus?

1. R. Espondeo ad singula breviter: primò regula hæc locum non habet in collatione Ordinarii, sed tantum in gratis Papæ, Legatorum, Cardinalium. Chok. *ad hanc regulam. n. 15.* citans Mandof. *ad regulam 22. q. 11. n. 3.* Paris. *de resign. l. 8. q. 9. n. 44.*

2. Secundò: locum non habet in Canoniciatibus Germania, & Hispaniæ, eò quòd hodie ex generali consuetudine & stylo curia Romanæ hi canonici rescribuntur omnes ad 24. ducatos, idque, ut videretur annata, & ità habent Concordata Germania; ut videre est apud Brandin. *super concordata Germania, notab. 2.* Ad idque solet clausula augendi & diminuendi in literarum expeditione, vel quòd verus valor, & vacationis modus habeantur pro expressis.

3. Tertiò: de cetero valor ille exprimendus est, etiam in beneficiis impetratis motu proprio; quæ olim tempore Innoc. 8. excipiebantur. Chok. *ibidem n. 14.* Lott. *cit. q. 20. n. 51.*

4. Quartò: in ordine ad reddendam gratiam nullam ità consideretur falsi valoris expressio, ut perinde sit, sive minor, sive major vero expressus sit. Chok. *n. 22.* citans Gurtier. *qq. canon. l. 2. q. 15. n. 76.* Crescent. *decis. 8.* de præbend. ac dicens sic servari de stylo Curia Romanæ, Et si enim, dum major vero expressus valor, indubitatò quoq; Papa, & factilius quidè, concessurus fuisset beneficium, si valor verus minor expressus fuisset; quia tamen valor verus erat exprimendus, & valor ille sit pars gratia, & non causà solius demòstrationis adjectus (ut voluit Covar. *l. 1. variarum resolut. c. 20. n. 7.* & hinc gratiam in hoc casu non vitiori) sequitur, quòd gratia, etiam expresso majore valore, sit nulla & subreptitia. Chok. *n. 25.* qui etiam *n. 23.* ait, id procedere etiam, dum major valor expressus, citra quòd

quod opus erat exprimi valorem; citat pro hoc Mascard, de probat. conclus. 874. n. 6.

5. Quinto: valor expressus iustificandus est, ita, ut ne quidem tunc remittatur ea necessitas probationis, dum nullus contradicatur; Lott, loc. cit. n. 53. Neque contrarium sentit Felin. in c. ad aures. n. 4. nam intelligendus, quod, dum proceditur extrajudicialiter sine contradicere, opus non sit verificatione judiciali. de cetero enim, dum proceditur judicialiter, etiam dum non est contradicere, Executor debet adhuc extrajudicialiter informari de veritate. Lott. n. 54.

6. Sexto: distincte & non in confuso probandus. v.g. dum narratum unum beneficium non excedere 100. alterum non excedere 24. non sufficit probare ambo simul sumpta non excedere 124; sed probandum distincte de singulis; nempe, quod unum non excedat 100. alterum non excedat 24. Chok. n. 16. citans Garc. p. 6. c. 2. n. 15. Item probandus plene & concludenter, nec sufficit illum probari per publicam vocem & famam, dum agitur de perpetuo praejudicio. Chok. ibid. de quo paulo post ad finem hujus quaestiones plura. Item iustificatio valoris debet concludere ad tempus gratiae (quod tamen ad momentum non restringitur, seu probari debet tunc, quando fit gratia, tanti valore beneficium. Lott. n. 56. citans Felin. ubi ante n. 17. Oldr. conf. 58. n. 1. Verall. decis. 120. l. 2. ita ut nihil agat, probando valorem de annis aliquot remotis; cum valor pro uno tempore non concludat ad valorem pro alio tempore. Lott. n. 51. citans Felin. ubi ante. Paris. de resign. l. 10. q. 2. n. 17. Verall. decis. 330. &c. Idque, etiam si deducatur ex confessione partis, quae tunc demum attenditur, dum est contemporanea, hoc est, intra eundem annum, vel paulo ante, cum excessus modicus duorum vel trium mensium non consideretur; sed quod intra tam modicum tempus non praesumatur considerabilis alteratio valoris contigisse. Lott. n. 58. sic neque circa hunc valorem iustificandum aliquid concludit, qui simpliciter probat, tot fructus perceptos de isto anno gratiae, & eos plus non valuisse; cum id contingere potuerit ex singulari istius anni sterilitate, vel ubertate. Lott. n. 61. sed probandus valor uniformis per annos aliquot non minus quatuordecim. Lott. n. 62. Verum vide dicta à nobis de hoc alibi.

7. Septimo tam in exprimendo, quam iustificando valore omnis ille rigor relaxatur; dum ut consuevit, in supplicatione inseritur clausula facultatis augendi & minuendi: hujus enim virtus est, ut, etiam si expressus fuerit falsus valor; non tamen ideo corruat gratia; nisi post consumptam vim dictae clausulae per expeditionem literarum valide factam. Lott. n. 65. citans Gonz. gl. 15. §. 2. n. 77. & 78. & circa iustificationem adhuc remittitur sexta pars; ita ut haec pro causando excessu non habeatur in consideratione. Lott. ibidem. Sed neque de cetero, ut ait Lott. nu. 66. in statuenda mensura probationis usque adeo scrupulose fit indagatio; si enim agatur de valore beneficiorum obtentorum; cum pro his non solvatur annata (& expressio valoris facienda ad hunc tantum finem, ne annatae fraus fiat) adeoque jam cesset praesumptio doli, sed quod jam nihil sperari possit utilitatis ex mala expressione valoris; hinc sufficit pro iustificatione, non tantum levis & minor, quam simpliciter, sed etiam quavis levissima probatio, v. g. sufficit unus testis de fama, & certioratio, etiam

per literas familiares, modò tamen haec probatio levissima in suo genere sit perfecta. Lott. n. 67. citans aliquot Rota decis. Quin & prorsus remittitur haec probandi necessitas, si offeratur dimissio, sive haec dimissio fiat ex necessitate decreti de dimittendo, sive ex mera voluntate ob simplicem incompatibilitatem. Lott. n. 71. Si verò sgatur de valore beneficii impetrati; cum nec in hoc casu verisimile sit, provisum pro modica utilitate, quam habere posse ex defraudata annata, voluisse se exponere tam manifesto periculo annulationis gratiae; excessus etià valoris non facile praesumatur, ut Bellamer. decis. 682. n. 2. sufficit quoque in iustificanda narrativa semiplena probatio, ita ut sufficiat unus testis, modò is deponat ex certa scientia; aliàs semiplena non esset in ratione semiplena perfecta, sed egeret concursu adminiculorum. Item testes deponentes de valore ex publica voce & fama; modò fama illa non sit vaga, vel alio, quovis modo deficiat. Lott. n. 74.

8. Denique hic notandum, dicta haec de expressione valoris minus exacta & sufficientia probationis levioris, seu minus rigida intelligenda, dum agitur de valore exprimendo ex praescripto dictae regulae Cancellariae; quia longè alia est ratio expressionis valoris pro constituenda pensione, & in articulo objectivo, dum nimirum objicitur expressum fuisse falsum valorem in fraudem annatae, & sic inducta nullitas gratiae vi dictae regulae Cancellariae, & ex hoc capite impetratur beneficium. Tum enim; quia versamur in materia odibili & poenali, concludenter hic objectus iustificandus ab impetrante, sive plene probandus est ab eo valor; ita ut concludatur ad fraudem, utpote super qua fundatur dicta regula Cancellariae de exprimendo valore. Lott. n. 89. & ut ait idem nu. 96. exigitur probatio luce meridiana clarior, nec permittitur conjunctio semiplena cum semiplena; nisi civiliter agatur. Unde hunc in finem, nempe ut impetrans ex dicto capite iustificet concludenter gratiam articulandi valoris, practicam hanc Sarnensis ad hanc regulam. q. 12. (quam pluribus defendit, & à Rota observari ait Lott. n. 92.) nimirum, quod beneficium tempore provisionis & oneribus deductis (neque enim audiendus hic Ripa in l. 1. §. si heres. ff. ad trebell. existimans onera, cum non praesumantur, à reo, & non ab actore probanda. Lott. n. 97. dicens hanc opinionem à Rota merito rejectam; quin ut addit idem nu. 99. non sufficit positio aliquorum onerum, nisi facta sit taxative) valet tantum importare, & quod per 5. annos ante & post anno fertili cum sterili computato communi aestimatione tantum valuit; & ita testis de tali beneficio notitiam habens dicit, se scire, & si plus vel minus valeret, ipse non ignoraret. Hanc quoque practicam, nimirum valorem probandum per integrum dictum decennium continuum, sequuntur Garc. p. 1. c. 3. num. 229. item Mandos. ad reg. 22. q. 5. nu. 2. Mascard. de probat. conclus. 1403. apud Lott. n. 92. à quibus tamen cavendum ait, dum hi auctores hanc regulam generalem astruunt, confundentes hanc materiam odiosam cum favorabili, vel indifferente, adeoque non discernentes, in quibus terminis loquatur Sarnens. Et nisi dicta practica restringatur ad impetrantem ob non expressum verum valorem, foret impracticabilis in provisis, in quibus non cadit terminus habilis de annis 5. ante & post, ut ait Lott. n. 93. Porro necessitas rigida hujus probationis

tionis pari modo astringit illum, qui gratiam Apostolicam super reservatione, & in quacunque demum alia impugnativa narrativæ valoris locum habet. Lott. num. 95. vide eundem de his pluribus num. seq.

PARAGRAPHVS III.

De vacatione ex privatione ob delicta commissio- nis &c.

Questio 193 An, & qualiter vacet beneficium ob apprehensam possessionem illius ante expeditionem literarum?

1. **R**espondeo primò: Siquis beneficii à Papa sibi collati possessionem apprehendat, ante expeditionem literarum, eo ipso vacat ipso jure beneficium hoc obtentum: imò & reliqua, si quæ habeat, juxta constitutionem Julii, III. de 27. Maii, Anno 1553. Castrop. tr. 13. de benef. d. 6. p. 2. §. 8. n. 16. Gonz. gl. 15. n. 98. Barbof. juris Eccl. l. 3. c. 14. nu. 38. vide de hoc plura à nobis dicta, ubi quando capienda possessio. Ultra quæ citra hanc constituit. Julii III. statutaque in ea poenam notanda sunt sequentia.

2. Primò: quòd in hoc jus novum constituit, & jura antiqua, nempe decretum concilii generalis in c. avaritia. de Elect. in 6. & Extrav. in cunctis. de prebend. inter communes. extendit, dum sub poena privationis ipso jure vetat, non solum electos & promotos ad consistorialia (ad quæ tantum sub dicta poena extendebant se dicta jura antiqua) sed etiam omnes provisos Apostolicos de quibuscunque aliis beneficiis eorum apprehendere possessionem ante expeditionem literarum. Lott. l. 3. g. 19. nu. 2. & 17. ratione ampliandæ hujus poenæ respectu horum beneficiorum etiam inferiorum non existente aliâ, quam quia poena privationis, quæ respectu eorum imminet tantum, ex sententia hominis in vim antiqui præcepti, parvi fiebat. Lott. à n. 19.

3. Secundò: quòd ideo in aliis, quam in provisos Apostolicos locum ea constitutio non habeat; quia in his solis militat ratio contemptus præcepti de expediendo literas; dum in inferioribus provisos non cadat illa necessitas literarum; siquidem, quantum est de jure communi, in collationibus beneficiorum non exigitur certa aliqua verborum forma, potestque fieri provisio per quemcunque actum, sive verbo, sive nutu, modò voluntas conferentis exprimitur. Lott. n. 26. & 27.

4. Tertiò: quòd incurratur dicta poena etiam, dum capta fuisset invalidè & nulliter possessio; cum lex consideret contemptum, qui in simplici facto consistit, & cujus proinde consideratio militat æquè in actu nullo ac invalido. Lott. n. 31. citans Aymon. de antiq. temp. p. 4. num. 105. & conf. 291. n. 7. Esti stante hac nullitate, non incurratur etiam poena privationis respectu obtentorum. Lott. n. 32. in fine. citans Rot. in Verdun. Parochial. 23. Junii. 1586. & Verall. decis. 98. n. 1. & 3. p. 3.

5. Quarto: sed neque ad declinandam poenam illam admittitur excusatio ex poenitentia, & abstinentia ab ulteriori ingestione; consummato e-

nim delicto intempestiva est poenitentia pro evitanda poena ipso jure inflictâ, ut gl. in Clem. 1. §. quæ verò. v. ipso facto. de statu Monacha. Lott. cit. n. 32.

6. Quintò: quòd locum habeat dicta poena, dum quis provisus à Papa, prætermisâ expeditione literarum, sub prætextu multiplicandi sibi titulum procurat sibi insuper provideri ab inferiore, & cum tali provisione ingreditur possessionem; quia videtur verius hic color quæsitus pro eludenda dispositione legis de expediendis literis, quam pro adhibenda majore cautela: Esti enim titulus Apostolicus multiplicabilis sit etiam ex titulo ab inferiore, suppositâ tamen validitate tituli Apostolici à principio, si procuretur insuper alius, cauteia diceretur nimia, quæ magis fraudem & dolum arguat. Et si in virtute istius superinducti tituli apprehendatur possessio, non potest imaginari alius finis istius multiplicationis, quam evitandi præceptum de expediendo literas; quòd est fraudem ab eventu colligere. Lott. à nu. 40. Neque adhuc in hoc casu evitaretur dicta poena prætextu, quòd beneficium esset juris patronatus laicorum; quia licet constitutio indefinitè loquens non comprehendat hujusmodi beneficia, ubi tamen constitutio concepta est per verba generalia omnino, cujusmodi est hæc constitutio Julii III. utens hæc clausulâ: *quandocunque, & qualitercunque qualificatorum*: quæ nimis effusa & effrenata est significationis, contrarium dicendum est, modò tamen militet eadem ratio; aliàs enim parvi penditur cuiusvis universalis & effusa orationis ponderatio; quemadmodum, quia dicta constitutionis ratio, utpote fundata in supposito mera gratiæ, locum non haberet in hoc casu, dum nimirum præsentatus à patrono sine ulla necessitate, declinatâ auctoritate Ordinariâ curaret se institui à Papa, utpote quæ institutio non esset mera gratiæ, sed potius iustitia; utique locum non haberet dicta constitutio. Lott. à nu. 44. Secus tamen est, seu non habet locum dicta poena, ubi quis prius inductus in possessionem auctoritate Ordinariâ, & dein post novam provisionem obtentam à Papa, continuasset priorem illam possessionem ante expeditionem literarum. Gonz. loc. cit. (ubi ex Mandos. ad reg. 27. de non iudicando juxta formam supplicationis, quòd dicta constitutio locum non habeat in eo, qui possessionem continuavit vigore collationis ordinariæ, sed in eo, qui possessionem ingreditur vigore supplicationis) Lott. n. 35. hæc n. 36. subdens rationem, quòd in tali deprehendi non possit aliud delictum, quam simplicis negligentia, ex qua non inferitur necessariò ad contemptum, prout hoc crimen distinctum est à negligentia, cujus potest esse causa, & non esse causa, adeoque ex ea utrumque punibile non concluditur ad dolum, sed potius locum habere videtur communis regula: præsumptio fit in meliorem partem.

7. Sextò: adhuc locum esse dictæ constitutioni, & poenis in ea contentis, dum quis obtentâ simplici provisione à Papa tanquam de vacante omisâ literarum expeditione, pro qua solvenda erat annata, tacitâ hujusmodi provisione jam sibi factâ beneficium impetraret certo modo, puta per devolutionem aut confictâ intrusionem alterius, & sub hac técnica, factâ simplice obligatione de solvendo annatam, quando foret possessionem affectus literis expeditis, in earum vim possessionem occupabat; siquidem in hoc casu adhuc militat ratio contemptus, utpote habens radicem in avaritia pro